

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Luonnonkasvit elintarvikkeena - Elintarvikkeista annettavat tiedot

Kaisa Kukkonen

Ylitarkastaja

Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikkö

Luonnonkasvit elintarvikkeena

Kokemäki

18.11.2019

Elintarvikkeista on annettava lainsäädännön edellyttämät tiedot

- Olet vastuussa tietojen oikeellisuudesta ja riittävydestä, kun elintarviketta myydään nimelläsi tai toiminimelläsi.
- Huomaathan, että pakattuja ja pakkaamattomia elintarvikkeita koskevat eri säännöt siitä, mitä tietoja pitää ilmoittaa.

Pakkaamaton vs pakattu elintarvike

Pakatuilla elintarvikkeilla tarkoitetaan elintarvikkeita

- jotka on ennen myyntiä valmiiksi suljettu pakkaukseen kokonaan tai osittain siten, että pakkauksen sisältöä ei voida muuttaa avaamatta tai rikkomatta pakkausta

Pakkaamaton vs pakattu elintarvike

Pakkaamattomilla elintarvikkeilla tarkoitetaan elintarvikkeita

- jotka tarjoillaan kuluttajille heti nautittavaksi tai
- jotka on myynnin nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi pakattu valmiiksi elintarvikkeen välitöntä myyntiä varten, esimerkiksi leivät, piirakat ja take-away salaattit tai
- jotka kuluttaja itse pakkaa tai jotka pakataan kuluttajan pyynnöstä

Yleisiä merkintävaatimuksia

- Tiedot ovat totuudenmukaiset ja riittävät eivätkä johda harhaan
- Merkinnät ovat helposti havaittavat, luettavat ja selkeät
 - Pienen x-kirjasimen koon oltava vähintään 1,2 mm

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

Merkintöjen kieli ja paikka

- Merkintöjen kieli:
 - Pääsääntöisesti merkinnät tehtävä suomeksi ja ruotsiksi
- Merkintöjen paikka:
 - Pakolliset tiedot on esitettävä suoraan pakkauksessa tai siihen kiinnitetyssä etiketissä

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

(Elintarviketietoasetus (EU) N:o 1169/2011)

- Elintarvikkeen nimi
 - Esim. puolukkahillo, kuivattu ja murskattu nokkosenlehti.
 - Eri asia kuin kaupallinen nimi, joka on vapaaehtoinen merkintä.
- Ainesosaluettelo tarvittaessa
 - Esim. jos valmistat luonnonkasveista hilloja, juomia jne.
 - Kertoo, mitä ainesosia elintarvikkeen valmistuksessa on käytetty.
 - Elintarvikkeen ainesosat (raaka-aineet) ilmoitetaan painon mukaan alenevassa paljousjärjestyksessä, joka määräytyy valmistusajankohdan mukaan (poikkeuksena vesi ja haihtuvat aineet).

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

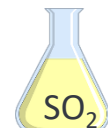
- Ainesosien tai ainesosien ryhmien määrät tarvittaessa
 - Esim. silloin, jos korostat ainesosaa pakkausmerkinnöissä
 - Ilmoitetaan painoprosentteina koko tuotteen painosta
- Ainesosaluettelossa allergioita tai intoleransseja aiheuttavat aineet
 - Korostettuna

Nämä allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet tulee korostaa

Muista myös pitää nämä aineet ja tuotteet erillään toisistaan sekä elintarvikkeista, joihin niitä ei ole tarkoitettu

- gluteenia sisältävät viljat, eli vehnä, ohra, ruis, kaura, ja niistä valmistetut tuotteet
- äyriäiset ja äyriäistuotteet
- kananmuna ja munatuotteet
- kala ja kalatuotteet
- maapähkinä ja maapähkinätuotteet
- soijapapu ja soijapaputuotteet
- maito ja maitotuotteet
- pähkinät ja pähkinätuotteet
- selleri ja sellerituotteet
- sinappi ja sinappituotteet
- seesaminsienet ja seesaminsientuotteet
- rikkidioksidi ja sulfiitti, jos pitoisuus on yli 10 mg/kg tai 10 mg/l
- lupiinit ja lupiinituotteet
- nilviäiset ja nilviäistuotteet

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

- Elintarvikkeen sisällön määrä (= paino tai tilavuus)
- Päiväysmerkintä
 - Vähimmäissäilyvyysaika ("parasta ennen")
 - Ajankohta, johon asti elintarvike oikein säilytettynä säilyttää sille tyypilliset ominaisuudet, kuten maun ja rakenteen.
 - Voidaan ilmaista eri tavoin riippuen säilyvyysajasta, mutta aina oikein on ilmoittaa päivä, kuukausi ja vuosi nimenomaan tässä järjestyksessä esim. "parasta ennen 31.12.2019"
 - Merkintää ei vaadita tuoreille kokonaisille kasviksille (marjat, hedelmät, vihannekset) ja sienille
 - Viimeinen käyttöajankohta / käyttöpäivä
 - Ajankohta, johon asti elintarviketta saa käyttää
 - Merkitään mikrobiologisesti herkästi pilaantuviin elintarvikkeisiin

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

- Säilytysohje tarvittaessa
- Käyttöohje tarvittaessa (sisältäen tarvittaessa varoitusmerkinnän)
 - MMMa 264/2012: Tuoreiden tai kuivattujen korvasienten pakkauksessa on oltava varoitus sienten myrkyllisyydestä ja niiden käsittelyohje
- Toimijan nimi tai toiminimi ja osoite
 - osoite sillä tarkkuudella, että yritykselle tuleva posti löytää perille
- Elintarvikkeen alkuperämaa tai lähtöpaikka tarvittaessa
 - Jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan TAI
 - Jos sen ilmoittaminen on lainsäädännöllä säädetty pakolliseksi (esimerkiksi naudan, sian, lampaan, vuohen ja siipikarjan liha, kalastustuotteet, **kokonaiset tuoreet kasvikset**, hunaja)

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

- Juomien todellinen alkoholipitoisuus tilavuusprosentteina, jos alkoholipitoisuus on suurempi kuin 1,2 tilavuusprosenttia (Ruokaviraston suositus: kiinteässä elintarvikkeessa, jos alkoholipitoisuus enemmän kuin 1,8 painoprosenttia)
- Erätunnus (MMM 834/2014)
 - Yksilöi samaan erään kuuluvat elintarvikkeet, esim. L125
 - Voidaan korvata päiväysmerkinnöillä, jos ilmoitettu päivän ja kuukauden tarkkuudella
- Tunnistusmerkki eläimistä saatavissa elintarvikkeissa (EU)N:o 853/2004)
- Merkintä pakkauskaasun käytöstä tarvittaessa
- Merkintä makeutusaineen käytöstä tarvittaessa

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

- Ravintoarvoilmoitus tarvittaessa
 - Vaatimus koskee pääsääntöisesti kaikkia pakattuja elintarvikkeita
 - Merkintää ei kuitenkaan vaadita esimerkiksi seuraavista tuotteista:
 - Jalostamattomat tuotteet, jotka koostuvat yhdestä ainesosasta tai ainesosien ryhmästä
 - Jalostetut tuotteet, jotka on jalostettu ainoastaan kypsyttämällä ja jotka koostuvat yhdestä ainesosasta tai ainesosien ryhmästä (esimerkiksi hapankaali)
 - Yrtti, mauste tai niiden sekoitukset
 - Yrtti- ja hedelmäuutejuomat, tee, kofeiiniton tee, pikatee tai liukoinen tee tai teeuute, kofeiiniton pikatee tai liukoinen tee tai teeuute, jotka eivät sisällä muita lisätyjä ainesosia kuin aromeja, jotka eivät muuta teen ravintoarvoa
 - Elintarvikkeet, joita pieniä tuotemääriä tuottava valmistaja toimittaa suoraan loppukuluttajalle tai paikalliselle vähittäisliikkeelle, joka toimittaa tuotteet suoraan loppukuluttajalle. Poikkeus koskee myös käsityönä valmistettuja elintarvikkeita.

Ravintoarvoilmoitus

Tiedot ilmoitetaan 100 g tai 100 ml kohden

Pakolliset	Vapaaehtoiset
<ul style="list-style-type: none">▪ Energia kJ ja kcal▪ Rasva, g▪ josta tyydyttynyttä g▪ Hiilihydraatit, g▪ josta sokereita g▪ Proteiini g▪ Suola g	<ul style="list-style-type: none">▪ kertatyydyttymättömät rasvat▪ monityydyttymättömät rasvat▪ polyolit▪ tärkkelys▪ ravintokuitu▪ vitamiinit ja kivennäisaineet, jos niitä on merkitsevä määrä

- Tiedot voivat perustua analyysiin tai laskelmiin. Hyvä tietolähde on esim. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämä elintarvikkeiden kansallinen koostumustietopankki Fineli (www.fineli.fi)

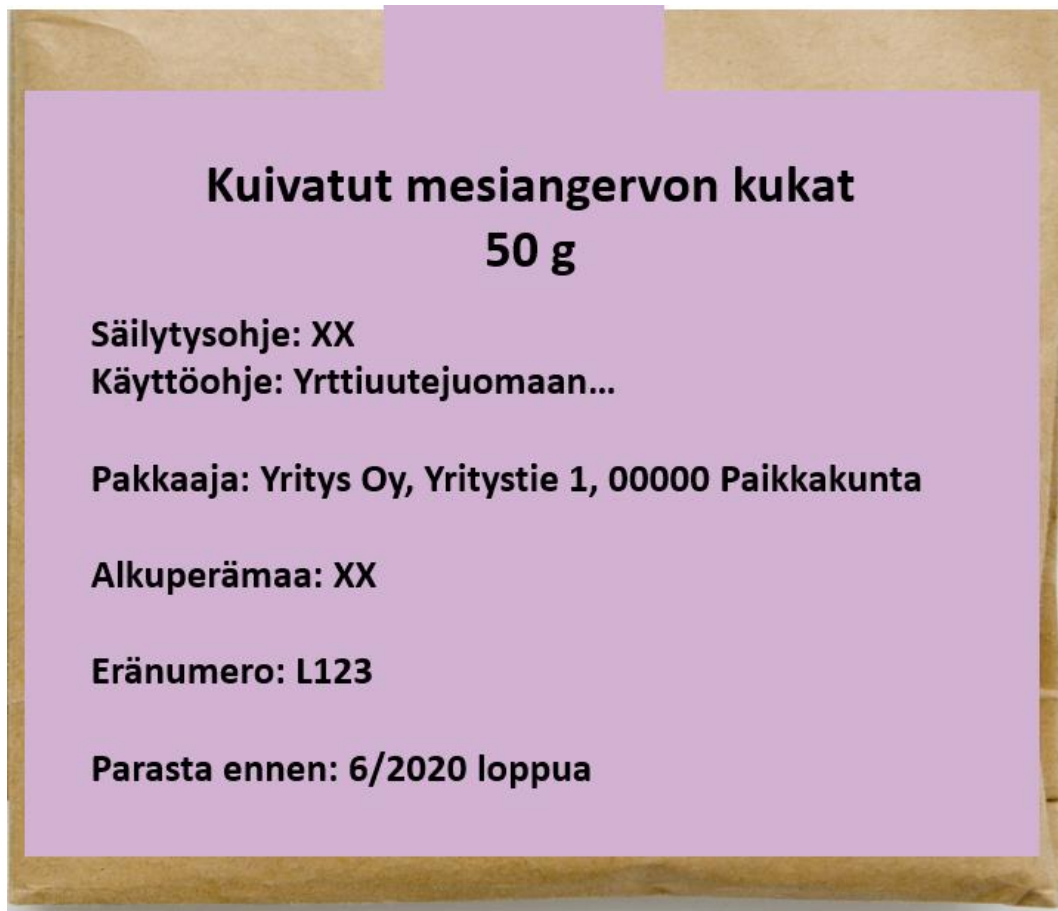
Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

- Voimakassuolaisuusmerkintä tarvittaessa
 - Suolapitoisuuteen lasketaan kuuluvaksi sekä elintarvikkeeseen lisätty suola että ainesosien luontaisesti sisältämä natrium (suola = Na x 2,5)
 - merkintä "voimakassuolainen" tai "sisältää paljon suolaa", jos suolapitoisuus ylittää lainsäädännössä (MMMä 1010/2014) annetut rajat:

	Suolapitoisuus (paino-%) yli
Juustot	1,4
Makkarat	2,0
Muut leikkeleenä käytettävät lihavalmisteet	2,2
Kalavalmisteet	2,0
Ruokaleivät	1,1
Näkkileivät ja hapankorput	1,4
Aamiaisviljavalmisteet	1,4
Valmisruoat ja nautintavalmiin aterian komponentit	1,2
Napostelutuotteet (joihin lisätty suolaa)	1,4

Esimerkki: Pakattuna myytävä, kuivattu mesiangeron kukka

Huom! Pakolliset merkinnät tulee olla pakkauksessa myös ruotsiksi, jos tuotetta myydään kaksikielisessä kunnassa.

Elintarvikkeen nimi ja sisällön määrä.

Säilytys- ja käyttöohjeet ml. varoitusmerkinnät tarvittaessa.

Vastuussa olevan elintarvikealan toimijan nimi ja osoite.

Alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.

Päiväysmerkintä. Eränumero ei ole pakollinen, jos päiväysmerkintä on annettu päivän ja kuukauden tarkkuudella.

Ravintoarvomerkintää ei vaadita yrteistä.

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

- Mahdolliset muut erityislainsäädännön merkinnät, esimerkiksi
 - Pakastettujen ja jäädytettyjen elintarvikkeiden erityismerkinnät
 - Ionisoivalla säteilyllä käsittelystä ilmoittaminen (Suomessa saa myydä säteilytettynä ainoastaan kuivattuja mausteyrttejä, mausteita ja maustekasveja.)
- Tuotekohtaiset erityisvaatimukset, esimerkiksi
 - Tuoreet kasvikset: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikeryhmat/kasvikset/tuoreet-hedelmat-ja-vihannekset/kasvisten-merkintavaatimukset/>
 - Hillot, hyytelö ja marmeladi: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikeryhmat/hillot-hyytelo-ja-marmeladi/merkinnat/>
 - Mehut, täysmehut ja nektarit: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikeryhmat/mehut-taysmehut-ja-nektarit/merkinnat/>

Kasvisten kaupanpitämisen vaatimukset

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikeryhmat/kasvikset/tuoreet-hedelmat-ja-vihannekset/kasvisten-merkintavaatimukset/>

- Koskevat tuoreita kasviksia (vihanneksia, hedelmiä ja marjoja)
- Ei koske tilannetta, jossa viljelijä itse myy suoraan kuluttajalle
- Yleisvaatimukset
 - Alkuperämaa
 - Pakkaajan nimi ja osoite
- Erityisvaatimukset (omenat, sitrushedelmät, kiivit, salaattit (ei koske ruukkusalatteen), persikat ja nektariinit, päärynät, mansikat, paprikat, viinirypäleet, tomaatit)
 - Alkuperämaa
 - Pakkaajan nimi ja osoite
 - Laatuluokka
 - Lajike tai tyyppi tuotteesta riippuen
 - Kokoluokka tuotteesta riippuen, jos tuotteet on lajiteltu koon mukaan

Esimerkki: Puolukat suljetussa pakkauksessa

Huom!

Pakolliset merkinnät tulee olla pakkauksessa myös ruotsiksi.

Elintarvikkeen nimi, jos sisältö ei ole näkyvässä.

Säilytysohje- ja käyttöohjeet tarvittaessa.

Alkuperämaa on pakollinen tuoreilla kokonaisilla kasviksilla.

Päiväysmerkintää ei vaadita tuoreilta kokonaisilta kasviksilta.

Lisää esimerkkejä tuoreiden kokonaisten kasvisten merkinnöistä:

<https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikeryhmat/kasvikset/tuorekasvisten-merkinnat-pahkinankuossa--kasviskohtaisia-esimerkkeja.pdf>

Pakattujen sienten merkinnät

Tuoreena myytävien sienten pakkauksissa tulee olla seuraavat tiedot:

- elintarvikkeen nimi
- sisällön määrä
- pakkaajan nimi ja osoite
- alkuperämaa tai lähtöpaikka
- elintarvike-erän tunnus
- säilytysohje tarvittaessa
- käyttöohje tarvittaessa (esimerkiksi korvasienille käsittelyohjeet).

Pakkaamattomista elintarvikkeista annettavat pakolliset tiedot

Missä ja millä kielellä pakolliset tiedot on annettava?

- Merkintöjen kieli: Ruokavirasto suosittaa, että tiedot annetaan suomeksi ja ruotsiksi.
- Merkintöjen paikka:
 - Tiedot on ilmoitettava loppukuluttajalle kirjallisesti elintarvikkeen läheisyydessä olevassa helposti havaittavassa ja selkeässä esitteessä tai taulussa tai muulla vastaavalla selkeällä tavalla. Tiedot voidaan antaa myös suullisesti, kun selkeällä tavalla ilmoitetaan, että tiedot saa pyydettäessä. (Huom! Tietyt poikkeukset)

Hyvä asiakkaamme, lisätietoja elintarvikkeista ja niiden mahdollisista allergeeneista saa henkilökunnalta

Mitä tietoja pakkaamattomista elintarvikkeista tulee ilmoittaa?

Myynnin yhteydessä

- Elintarvikkeen nimi
- Ainesosat (ei erityisiä muotovaatimuksia kuten pakatuilla)
- Allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet
- Alkuperämaa tarvittaessa
- Säilytys- ja käyttöohjeet tarvittaessa
- Rasvan ja suolan määrä tietyissä tapauksissa + tarvittaessa tieto voimakassuolaisuudesta kirjallisesti
- Erityislainsäädännön edellyttämät asiat

Tarjoilupaikassa

- Elintarvikkeen nimi
 - kirjallisena 1.5.2019 alkaen
- Allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet
- Elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan alkuperämaa
 - 1.5.2019 alkaen
 - kirjallisena

Esimerkki: Vähittäismyynnissä ilmoitettavat tiedot

Vehnä-kauraleipä

Vesi, vehnä jauho, kaurahiutale, voi, hiiva, suola.

Suola 1,3 g

Voimakassuolainen

Vihannessalaatti

Kaali, kurpitsa, vesi, sokeri, rypsiöljy, etikka, suola, happamuudensäätöaine (E 330), säilöntäaine (E 202), sipuli, valkosipuli, aromit.

TAI

Hyvä asiakkaamme,
lisätietoja elintarvikkeista ja
niiden mahdollisista
allergeeneista saa
henkilökunnalta

Tieto voimakassuolaisuudesta
kirjallisesti

Esimerkki: Tarjoilupaikassa ilmoitettavat tiedot

PÄIVÄN LOUNAS

Nokkoskeittoa (mm.
maito ja vehnä jauho)

Pannukakkua (mm. maito,
vehnä jauho, kananmuna)
Mansikkahilloa

TAI

Hyvä asiakkaamme,
lisätietoja elintarvikkeista ja
niiden mahdollisista
allergeeneista saa
henkilökunnalta

Kirjallisesti elintarvikkeen nimi
(ja aterian ainesosan käytetyn liha
alkuperämaa)

Esimerkki: Mustikat irtomyynnissä

Alkuperämaa maan nimellä, pelkkä lyhenne, kuva lipusta tai sana ”kotimainen” ei riitä

Elintarvike-erän tunnus ja tarvittaessa kirjain ”L” on merkittävä kuljetuspakkaukseen tai kaupallisiin asiakirjoihin.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ravintolisät

Ravintolisät

Ravintolisä

- puristeena, kapselina, pastillina, tablettina, pillerinä, jauheena, tiivisteenä, uutteenä, nesteenä tai muussa vastaavassa annosmuodossa myytävä valmiiksi pakattu valmiste, jota pidetään kaupan elintarvikkeena.
- nautitaan pieninä annoksina ja niistä saatavalla energiamäärällä ei ole merkitystä ruokavalion kannalta.
- yhden tai useamman ravintoaineen tai muun aineen, jolla on yksin tai yhdessä muiden tällaisten aineiden kanssa ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus, tiivistettyjä lähteitä.

Ravintolisänä myytävien tuotteiden pakolliset pakkausmerkinnät 1(2)

- Elintarviketietoasetuksen mukaiset merkinnät, ei kuitenkaan ravintoarvomerkintää
- Sekä ravintolisäasetuksen mukaiset merkinnät (MMMä 78/2010)
 - Myyntinimitys: Ravintolisä
 - Ominaisten ravintoaineiden tai aineiden luokkien nimet
 - Esim. vitamiinit, aminohapot, maitohappobakteerit, entsyymit
 - **tai** maininta näiden ravintoaineiden tai aineiden luonteesta
 - Esim. antioksidantti, ruoansulatusentsyymi
 - Käytön edellytyksenä hyväksytty terveystiete

Ravintolisänä myytävien tuotteiden pakolliset pakkausmerkinnät 2(2)

- Suositeltava vuorokausiannos
- Ominaisten aineiden määrä vuorokausiannoksessa prosenttiosuukseineen vertailuarvoista (, jos sellainen on olemassa)
 - Vitamiinien ja kivennäisaineiden yksiköt ja vertailuarvot annettu elintarviketietoasetuksen liitteessä XIII
- Varoitukset
 - Ilmoitettua suositeltua vuorokausiannosta ei saa ylittää
 - Ravintolisää ei tule käyttää monipuolisen ruokavalion korvikkeena
 - Säilytettävä pienten lasten ulottumattomissa

Esimerkki: Ravintolisänä myytävä elintarvike

Nokkosuutekapselit

100 kpl, 80 g
Ravintolisä

Ainesosat: Nokkosuute, ...

Valmistaja: Yritys Oy, Yritystie
1, 00000 Paikkakunta

Parasta ennen: 31.12.2019

Nokkonen sisältää runsaasti rautaa.

Suosittelava vuorokausiannos
(2 kapselia) sisältää:

Nokkosuutetta 500 mg

Rautaa 14 mg (100 %)*

*Päivittäisen saannin vertailuarvosta

Ilmoitettua suositeltua
vuorokausiannosta ei saa ylittää.
Ravintolisää ei tule käyttää
monipuolisen ruokavalion
korvikkeena. Tuote on säilytettävä
pienten lasten ulottumattomissa.

Huom!

Pakolliset merkinnät tulee olla pakkauksessa myös ruotsiksi.

Säilytys- ja käyttöolosuhteet tarvittaessa.

Alkuperämaa on annettava, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.

Eränumero ei ole pakollinen, jos päiväysmerkintä on annettu päivän tarkkuudella.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Elintarviketiedot etämyynnissä

Elintarviketietojen ilmoittaminen etämyynnissä

Ennen elintarvikkeen ostoa annettavat tiedot

- Pakolliset elintarviketiedot on oltava saatavilla ennen elintarvikkeen ostopäätöksen tekemistä
- Poikkeuksena muuttuvat tiedot, kuten vähimmäissäilyvyysaika, viimeinen käyttöajankohta, erätunnus ja pakastuspäivämäärä

Toimitushetkellä annettavat tiedot elintarvikkeesta

- Elintarvikkeen toimitushetkellä on annettava kaikki pakolliset tiedot, myös ns. muuttuvat tiedot

Elintarviketietojen ilmoittaminen etämyynnissä

- Vastuut annettavista tiedoista
 - Etämyynnissä annettavien pakollisten elintarviketietojen antamisesta on **vastuussa etämyyntiä harjoittava elintarvikealan toimija**.
 - Tämän toimijan on varmistettava, että pakolliset elintarviketiedot ovat kuluttajan saatavilla.
 - Elintarviketietojen oikeellisuudesta ja kaikista pakkauksessa olevista muista tiedoista sekä markkinointiaineistosta **vastaa se toimija, jonka nimellä elintarviketta pidetään kaupan**.
 - Kuluttajalle **ei saa koitua lisäkustannuksia** pakollisten elintarviketietojen saamisesta.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Materiaalia opiskelun tueksi

Opiskele elintarvikkeista annettavia tietoja verkkokurssin avulla

www.ruokavirasto.fi/pkneuvonta

VALIKKO

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

 [Asiointi »](#)

 [FI](#) ▼

[Etusivu »](#) [Yritykset »](#) [Elintarvikeala »](#) [Toiminnan aloittaminen »](#) [Pk-yritysten ohjeistus ja neuvonta »](#) [Pakkausmerkinnät](#)

< [Pk-yritysten ohjeistus ja neuvonta](#)

[Yrityksen perustaminen](#)

[Ravintolan perustaminen](#) ▼

[Lihaleikkaamon, raakalihavalmistelaitoksen, jauhelihalaitoksen perustaminen](#) ▼

[Maatilan tuotteiden jalostamisen ja myynnin aloittaminen](#) ▼

[Pakkausmerkinnät](#)

[Toimintaan liittyviä ohjeita](#) ▼

[Tulevat koulutukset ja pidetyt esitykset](#) ▼

Pakkausmerkinnät

Oletko suunnittelemassa elintarvikkeiden valmistusta ja kaipaat apua pakkausmerkintöjen laadintaan? Koetko epävarmuutta siitä, mitä tietoja elintarvikkeesta tulisi antaa? Oletko solmussa reseptilaskennan kanssa? Tältä sivulta saat opastusta elintarvikkeesta annettavien tietojen eli pakkausmerkintöjen laadintaan.

Opiskele pakkausmerkintöjä verkkokoulutuksen avulla

Verkkokoulutuksessa seikkaillaan pakkausmerkintöjen viidakossa. Kurssin käytyäsi tiedät, mitä merkintöjä elintarvikkeiden pakkauksiin vaaditaan ja miten merkinnät tulee laatia. Opit myös, mitä tietoja pakkaamattomista elintarvikkeista tulee ilmoittaa. Lisäksi kurssi sisältää runsaasti käytännönläheisiä esimerkkejä ja harjoituksia. Opit muun muassa laatimaan ainesosaluettelon ja ravintoarvomerkinnät reseptin pohjalta.

Verkkokoulutus on suunnattu erityisesti elintarvikealan toimijoille ja opiskelijoille, mutta kuka tahansa voi käydä kurssilla rikastuttamassa omaa osaamistaan. Kurssin suorittaminen ei vaadi rekisteröitymistä.

Verkkokurssilla seikkaillaan elintarviketietojen viidakossa

Elintarvikkeista annettavat tiedot

pakkausmerkinnät

1 Miksi tärkeää? ...

2 Pakolliset tiedot ...

3 Elintarvikkeen nimi ...

4 Ainesosaluettelo ...

5 Päiväysmerkintä ...

6 Alkuperämaa ...

7 Säilytys- ja käyttöohje ...

8 Ravintoarvo ...

9 Muut pakolliset tiedot ...

10 Esimerkkejä ...

11 Perillä ...

Evira

© Comcraft Solutions

Esimerkki verkkokurssin aineistosta

Elintarvikkeista annettavat tiedot (pakkausmerkinnät)

Esimerkki 1: Pakkausmerkinnät pähkinä-vehnäleivälle

Pähkinä-vehnäleipä, viipaloitu 300 g

Ainekset: **Vehnäjauho**, vesi, **cashewpähkinä** (15 paino-%), hiiva, jodioitu suola, säilöntäaine (E280)

Parasta ennen: 9.2.2018

Valmistaja: Yritys Oy, Yritystie 1, 00100 Paikkakunta

Ravintoarvo / 100 g

Energia	1102 kJ/ 262 kcal
Rasva	7,6 g
josta tyydyttynyttä	1,3 g
Hiilihydraatit	39 g
josta sokereita	0,9 g
Proteiini	9,2 g
Suola	1,5 g
Voimakassuolainen	

Ainesosaluettelo

Allergiaa aiheuttavat ainesosat (vehnäjauho ja cashewpähkinä) korostettuna ja nimessä korostetun ainesosan määrä (cashewpähkinä (15 paino-%)).

Vehnäjauhon korostaminen ainesosaluettelossa ei ole pakollista, koska vehnäjauho mainitaan elintarvikkeen nimessä. Korostusmerkinnän voi tehdä kuitenkin vapaaehtoisesti.

Esimerkki verkkokurssin aineistosta

Elintarvikkeista annettavat tiedot (pakkausmerkinnät)

Esimerkki 6: Reseptilaskenta pähkinä-vehnäleivälle

Pähkinä-vehnäleivän resepti

1400 g	vehnäjauhoja
1100 g	vettä
400 g	cashewpähkinöitä
55 g	hiivaa
40 g	jodioitua suolaa
5 g	propionihappoa (E 280)

paistohävikki 10 %

SULJE RESEPTI

Ainesosan korostaminen

Voit avata reseptin viereen helpottaaksesi laskutoimitusesimerkkien hahmottamista.

[Näytä resepti](#)

Jos ainesosaa korostetaan esimerkiksi elintarvikkeen nimessä, ja sillä on oletettavasti merkitystä kuluttajan valintapäätökseen, ainesosan määrä (%-osuutena koko tuotteesta) tulee ilmoittaa. Ilmoita siis pähkinä-vehnäleivässä pähkinöiden osuus. Vehnän osuutta ei tarvitse ilmoittaa, vaikka vehnä mainitaankin leivän nimessä, sillä vehnän määrällä ei oletettavasti ole merkitystä kuluttajan valintaan.

Tietyn ainesosan määrän (%-osuutena) koko tuotteesta lasket seuraavasti:

ainesosan määrä / tuotteen paino kypsänä x 100 %

Cashewpähkinän osuus pähkinä-vehnäleivästä:

$400 \text{ g} / 2700 \text{ g} \times 100 \% = 14,8 \% \approx 15 \%$.

Esimerkki verkkokurssin aineistosta

Elintarvikkeista annettavat tiedot (pakkausmerkinnät)

Harjoitellaan 2/3

Voit laittaa valmistamasi hunajan pakkaukseen merkinnän "kurkkukivun luonnonmukaiseen lääköntään".

Merkintävaatimuksista löydät lisätietoa myös oppaistamme

Laaja, yksityiskohtainen opas

Tiivistetty selkokieliopas

Elintarviketieto-opas elintarvikevalvojille ja elintarvikealan toimijoille:

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tieto-a-meista/asiointi/opaat-ja-lomakkeet/yritykset/elintarvikeala/elintarvikealan-opaat/elintarviketieto_opas_fi.pdf

Elintarvikkeista annettavat tiedot – Opas pk-yrityksille_

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yritykset/elintarvikeala/toiminnan-aloittaminen/pk/pakkausmerkinnat/opas_elintarvikkeista_annettavat_tiedot.pdf

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Vapaaehtoiset tiedot

Ravitsemus- ja terveysväitteet

- Väiteasetus (EU) N:o 1924/2006
- Kuluttajaa ei saa johtaa harhaan katteettomilla lupauksilla eikä pelotella.
- Vain hyväksytyt väitteet saa käyttää ja vaatimus koskee pakkausmerkintöjen lisäksi kaikkea elintarvikkeiden esillepanoa

Väite

- on vapaaehtoinen esitys tai kuvaus, ei lainsäädännön mukaan pakollinen.
- toteaa, esittää tai antaa ymmärtää, että elintarvikkeella on erityisominaisuuksia.
- voi tekstin lisäksi olla myös kuva, symboli tai graafinen esitys.
- voi olla myös tavaramerkki, tuotenimi tai kuvitteellinen nimi.

Ravitsemus- ja terveysväitteet

Väitetyyppi	Esimerkki
<ul style="list-style-type: none">• <u>Ravitsemusväitteet</u> elintarvikkeen hyödyllistä ravintosisältöä käsittelevää väite• energia, ravintoaine tai muu aine	<ul style="list-style-type: none">• Kalsiumin lähde• Sisältää kalsiumia• Sisältää runsaasti kalsiumia
<ul style="list-style-type: none">• <u>Toiminnalliset terveysväitteet</u> elintarvikkeen terveyshyötyjä käsittelevä väite• kasvu, kehitys, elimistön toiminta, psykologiset toiminnot, käyttäytyminen, laihtuminen, painon kontrollointi, jne.	<ul style="list-style-type: none">• Kalsium on tarpeellinen luuston pysymiselle normaalina.• Kalsium edistää lihasten normaalia toimintaa.
<u>Lasten terveyteen ja kehitykseen viittaavat väitteet</u>	<ul style="list-style-type: none">• Kalsium on välttämätön lasten luuston normaalille kasvulle ja kehitykselle.
<u>Sairauden riskitekijän vähentämistä koskevat terveysväitteet</u>	<ul style="list-style-type: none">• Kalsium auttaa vähentämään luumassan mineraalipitoisuuden alenemista vaihdevuodet ohittaneilla naisilla. Luumassan matala mineraalipitoisuus on osteoporoottisten luunmurtumien riskitekijä.
<ul style="list-style-type: none">• <u>Lääkkeellinen väite, KIELLETTY</u> Elintarvikkeella ei saa esittää olevan ihmisen sairauksien ennalta ehkäisemiseen, hoitamiseen tai parantamiseen liittyviä ominaisuuksia.	<ul style="list-style-type: none">• Kalsium vähentää osteoporoosin riskiä• Kalsium parantaa osteoporoosin vaurioita• Kalsium hoitaa osteoporoosia• Kalsium ehkäisee osteoporoosia

Ravitsemusväitteet

- Hyväksytyt väitteisiin ja niiden käytön ehdot löytyvät väiteasetuksen (EU) N:o 1924/2006 liitteessä I
- Esimerkkejä:
 - KUIDUN LÄHDE: sisältää ravintokuituja vähintään 3 g/100 g tai 1,5 g/100 kcal.
 - RUNSASKUITUINEN: sisältää ravintokuituja vähintään 6g /100 g tai 3 g /100 kcal
 - [VITAMIININ NIMI] JA/TAI [KIVENNÄISAINEEEN NIMI] LÄHDE: Vitamiinin tai kivennäisaineen määrä on vähintään 15 % päivittäisen saannin vertailuarvosta
 - SISÄLTÄÄ RUNSASTI [VITAMIININ NIMI] JA/TAI [KIVENNÄISAINEEEN NIMI]: Vitamiinin tai kivennäisaineen määrä on vähintään 30 % päivittäisen saannin vertailuarvosta

Terveysväitteet

- Hyväksytyt terveysväitteet ja niiden käytön ehdot on hyväksytty komission asetuksilla -> julkaistu komission väiterekisterissä

http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/claims/register/public/?event=register.home

- komissio täydentää rekisteriä sitä mukaan kun uusia väitteitä on hyväksytty tai hylätty*

Claim type	Nutrient, substance, food or food category	Claim	Conditions of use of the claim / Restrictions of use / Reasons for non-authorisation	Health relationship	EFSA opinion reference / Journal reference	Commission Regulation	Status
Art.13 (1)	Magnesium	Magnesium contributes to a reduction of tiredness and fatigue	The claim may be used only for food which is at least a source of magnesium as referred to in the claim SOURCE OF [NAME OF VITAMIN/S] AND/OR [NAME OF MINERAL/S] as listed in the Annex to Regulation (EC) No 1924/2006.	Reduction of tiredness and fatigue	2010/8 (10):1807	Commission Regulation (EU) 432/2012 of 16/05/2012	Authorised
Art.13 (1)	Magnesium	Magnesium contributes to electrolyte balance	The claim may be used only for food which is at least a source of magnesium as referred to in the claim SOURCE OF [NAME OF VITAMIN/S] AND/OR [NAME OF MINERAL/S] as listed in the Annex to Regulation (EC) No 1924/2006.	electrolyte balance	2009/7 (9):1216	Commission Regulation (EU) 432/2012 of 16/05/2012	Authorised
Art.13 (1)	Magnesium	Magnesium contributes to normal energy-yielding metabolism	The claim may be used only for food which is at least a source of magnesium as referred to in the claim SOURCE OF [NAME OF VITAMIN/S] AND/OR [NAME OF MINERAL/S] as listed in the Annex to Regulation (EC) No 1924/2006.	energy-yielding metabolism	2009/7 (9):1216	Commission Regulation (EU) 432/2012 of 16/05/2012	Authorised

Kasviperäisiin aineisiin liittyvät terveystväitteet

- Odotuslistalla
 - Kaikkia niitä kasveihin liittyviä terveystväitteitä, jotka toimitettiin arvioitavaksi vuoden 2008 keräyksessä, voi väiteasetuksen artiklan 27(kohdan 5) antaman poikkeuksen nojalla käyttää, kunnes väitettä koskeva päätös on annettu.
- Arvioitavana olevat terveystväitteet löytää EFSA:n kysymysrekisteristä <http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/ListOfQuestionsNoLogin?0&panel=NDA&foodsectorarea=26>

[Mandate](#) [Question](#) [Output](#) [Pesticides Dossier](#) [Help](#)

Advanced Search

Unit Filter:	<input type="text" value="Nutrition"/>	Panel Filter:	<input type="text" value="Filter Panel"/>	Children:	<input type="text" value="Filter children questions"/>
Filter by Date:	<input type="text" value="Filter Date"/>	From Date:	<input type="text" value="17"/>	To Date:	<input type="text" value="17"/>
Keyword:	<input type="text" value="Betula pendula"/>	Status Filter:	<input type="text" value="Filter Status"/>		
Application Number:	<input type="text"/>	Question Type:	<input type="text" value="Filter Question Type"/>		
Deadline type:	<input type="text" value="Deadline Type"/>	Food Sector Area:	<input type="text" value="Filter Food Sector Area"/>		
Deadline within (months):	<input type="text" value="Filter Deadline Month"/>				
Mandate Number:	<input type="text"/>				
Mandate Type:	<input type="text" value="Filter Mandate Type"/>	Mandate Requestor:	<input type="text" value="Filter Requestor"/>		
Output Number:	<input type="text"/>	Output Type:	<input type="text" value="Output Type"/>		

Mandate Number	Question Number	Subject	Unit	Panel	Status	Output Number	Last Updated
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00582	4629 - Taraxacum officinale, folium-Dandelion, leaves 40mg. , Betula pendula, leaves (European white Birch, leaves) 50mg. , Viola tricolour, herba , (Johnny Jumpup , herbs) 50mg., Achillea millefolium, herba(Common Yarr) 40 mg-Urtica dioica, folium (Stinging nettle, leaves) 40 mg/cps - Antioxidant Activity	Nutrition	NDA	Finished (View..)	ON-1752	05/08/2010 15:09
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00506	4553 - Cynara scolimus, leaves/Globe Artichoke, leaves , Betula pendula, leaves (European white Birch, leaves) 50mg., Taraxacum officinale, leaves (Dandelion, leaves) 40mg., Allium sativum, bulbili (Garlic) 30 mg.-Rosmarinus off., herba, -Rosemary , herbs - Liver and Gall Bladder Health	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00505	4552 - Cynara scolimus, leaves/Globe Artichoke, leaves , Betula pendula, leaves (European white Birch, leaves) 50mg., Taraxacum officinale, leaves (Dandelion, leaves) 40mg., Allium sativum, bulbili (Garlic) 30 mg.-Rosmarinus off., herba, Rosemary , herbs - Cholesterol Metabolism	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00319	4366 - Betula pendula, folium, European White Birch, leaves - Blood cholesterol	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2008-4458	3737 - Betula pendula / Betula pubescens (Common Name : Birch) - Health of lower urinary tract	Nutrition	NDA	Finished (View..)	ON-1742	05/08/2010 17:29
M-2008-1061	EFSA-Q-2008-4006	3274 - Birch Betula pendula Roth. / Betula pubescens Ehrh. Nom français : bouleau - Joint health	Nutrition	NDA	Finished (View..)	ON-1493	28/10/2009 16:27
M-2008-1061	EFSA-Q-2008-3391	2658 - nettle extract (Urtica dioica), dandelion extract (Taraxum officinale), birch extract (Betula pendula), parsley extract (Petroselinum crispum) - has diuretic effect , helps to maintain proper function of urinary system, diureticum	Nutrition	N/A	Withdrawn		13/04/2010 16:23
M-2008-1061	EFSA-Q-2008-3135	2402 - Betula pendula (Birch) - Digestive health	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39

Väitteiden käyttöön liittyvät pakolliset tiedot

- Ravitsemus- tai terveystiedon käyttö edellyttää aina ravintoarvon merkitsemistä (poikkeuksena ravintolisät)
- Jos ravitsemus- tai terveystieto koskee ainetta, jota ei ole mainittu ravintoarvomerkinnässä, sen määrä on ilmoitettava samassa nähtävissä olevassa kentässä ravintoarvomerkinnän kanssa.

Esimerkki: Pakattu, kuivattu nokkonen, josta esitetään ravitsemusväite rautaan liittyen

Huom! Pakolliset merkinnät tulee olla pakkauksessa myös ruotsiksi.

Alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan.

Säilytys- ja käyttöohjeet ml. varoitusmerkinnät tarvittaessa.

Ravitsemusväite edellyttää ravintoarvomerkinettä sekä raudan määrän että %-osuuden ilmoittamista päivittäisen saannin vertailuarvosta.

Raudan määrän on oltava vähintään 30 % päivittäisen saannin vertailuarvosta, jotta väite "Sisältää runsaasti rautaa" voidaan esittää.

Terveysväitteiden käytön edellyttämät pakolliset lisämerkinnät

- Väiteasetuksen artiklan 10(2) mukaisesti terveysväitteet:
 - a) maininta tasapainoisen ja monipuolisen ruokavalion ja terveiden elämäntapojen tärkeydestä;
 - b) kuinka paljon ja kuinka usein elintarviketta on nautittava väitetyn hyödyn saamiseksi;
 - c) tarvittaessa huomautus henkilöille, joiden olisi vältettävä elintarvikkeen nauttimista; ja
 - d) asianmukainen varoitus niissä tuotteissa, joiden liiallisesta nauttimisesta todennäköisesti aiheutuu terveysriski.
- Väiteasetuksen artiklan 14(2) mukaiset sairauden riskitekijän vähentämistä koskevat väitteet
 - Ilmoitettava, että väitteessä tarkoitettuun sairauteen liittyy useita riskitekijöitä eikä yhden tekijän muuttumisesta välttämättä ole hyötyä.

Lisätietoa ravitsemus- ja terveysväitteistä

- Ravitsemus- ja terveysväitteiden pääsivu:
<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/ravitsemus--ja-terveysvaitteet/>
- Pika-opas ravitsemus- ja terveysväitteiden käyttöön:
https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/ravitsemus--ja-terveysvaitteet/eviran_ohje_17075_1_fi_pikaopas_rav_ja_tervvait_kayttoon.pdf
- Ravitsemus- ja terveysväitteiden valvontaopas elintarvikevalvojille ja elintarvikealan toimijoille:
https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/elintarvikeala/elintarvikealan-oppaat/eviran_ohje_17052_4_fi_ravitsemusjaterveysvaitteopas.pdf
- Ravitsemus- ja terveysväitteiden verkkokurssi:
<http://aineisto.ruokavirasto.fi/ravitsemus-ja-terveysv%C3%A4itteet/>
- Ohjevideoita Komission terveysväiterekisterin sekä EFSan kysymysrekisterin käyttöön:
<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/valmistus/elintarvikkeista-annettavat-tiedot/ravitsemus--ja-terveysvaitteet/terveysvaitteet/vaiterekisterit/>

Luonnonmukaiseen tuotantotapaan viittaavat ilmaisut

- Tuotteet kerättävä luomusertifioidusta metsästä ja asiasta on oltava luomutodistus
- Luomuvalvontaan kuuluminen
 - Maksullinen järjestelmä
- Luomutuotteiden pakolliset lisämerkinnät:
 - Valvontaviranomaisen tunnusnumero
 - Valmiiksi pakatuille elintarvikkeille EU:n luomutunnus, Eurolehti, jonka yhteydessä on ilmoitettu valvontaviranomaisen tunnusnumero ja tieto, missä tuotteen maatalousperäiset ainesosat on tuotettu
- Lisätietoa: <https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/luomutuotteet/> ja luomuelintarvike@ruokavirasto.fi

Esimerkki

FI-EKO-201
Tuotettu Suomessa /
Tuotettu EU:ssa ja/tai EU:n
ulkopuolella

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos

www.ruokavirasto.fi/pkneuvonta
pk-neuvonta@ruokavirasto.fi

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

